

Павлов О.Ю.
магістрант
Київського національного університету технологій та дизайну
Невмержицька С.М.
доцент кафедри менеджменту
Київського національного університету технологій та дизайну
м. Київ, Україна

ДЕТІНІЗАЦІЯ ЯК СТРАТЕГІЧНЕ ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Тіньовий сектор існує практично в кожній країні, але масштаби та змістовні характеристики у різних країн суттєво відрізняються. Паралельне існування економіки завжди розглядається як негативне явище, а тому завдання державного регулювання процесів детінізації слід вважати актуальним та таким, що потребує дослідження, особливо в Україні. Саме тому дослідження рівня тіньової економіки в Україні, її масштабів та форм прояву, а також обґрунтування заходів боротьби з тіньовою економічною діяльністю на державному рівні є важливим завданням сьогодення. Основним завданням є ознайомлення із сутністю теоретичної бази тіньової економіки в країні у період її еволюційного розвитку, дослідження структурного збільшення тіньового сектору та роль держави у боротьбі із ним, виявлення шляхів для подолання процесу тінізації економіки України та перспектив для її подальшого розвитку.

Наукова новизна та практична значущість полягає в обґрунтуванні алгоритму імплементації доктрини детінізації національної економіки, які сприятимуть стабілізації й збільшенню ступеня фінансової захищеності України, а також наданні рекомендацій для подальшого розв'язання проблем тіньової економіки.

Довга історія виникнення поняття «тіньова економіка» дає нам можливість стверджувати, що не існує єдиного чіткого формулювання даного терміну, але можна об'єднати попередні визначення і твердження та сказати, що тіньова економіка – це вид економічної діяльності, що приховується від державного регулювання та офіційно не зареєстрований, а основним завданням якого є отримання доходу від легальних або нелегальних видів діяльності. Тіньова економіка ніяк не вважається однорідною за своєю структурною складовою, тому кінцеві наслідки в головній мірі впливають на суспільно-економічний процес та їх відносини.

Щоб покращити ситуацію в Україні потрібно підвищити ефективність управління державним сектором економіки шляхом запровадження європейської системи дотримання законодавствами, управління фіскальними ризиками державних підприємств, враховуючи пропозиції та рекомендації європейських та міжнародних партнерів України. Важливим кроком буде забезпечити прозорість і публічність процесу приватизації об'єктів державної власності. Для цього потрібно розпочати інформаційну компанію щодо вітчизняних підприємств, які пропонуються до продажу, з метою залучення широкого кола інвесторів на публічних та прозорих засадах.

Фактично у національній економіці України до цього часу не вирішено одне з найголовніших питань економічної науки – не визначено оптимального співвідношення між державним сектором (роллю держави) та ринковою економікою. У процесі переходу до ринкових відносин фінансова діяльність держави має базуватися на таких чинниках: зниження її масштабу повинно бути відповідним становленню механізму торгівлі і його серцевини – конкурентної боротьби [1, с. 40].

З метою усунення адміністративно-регуляторних бар'єрів, які стримують діяльність суб'єктів господарювання, органами державної влади повинні проводитись стратегічні заходи за такими напрямками (табл. 1):

Таблиця 1

Основні стратегічні орієнтири поліпшення економічного клімату країни

Стратегічні заходи	Сутність роботи
Спрощення діяльності суб'єктів господарювання	<ul style="list-style-type: none"> – Вдосконалення механізму взаємодії органів доходів і зборів та державних органів, уповноважених на здійснення державних видів контролю при митному оформленні товарів за принципом «єдиного вікна». – Урегулювання проблемних питань у сфері міжнародної торгівлі, будівництва та реєстрації прав на нерухомість з метою наближення законодавства України кращим світовим практикам, описаним Групою Світового банку.
Просування експорту та залучення іноземних інвестицій	<ul style="list-style-type: none"> – Створення в Україні Центру підтримки технологій та інновацій. – Створення державної установи «Офіс із залучення та підтримки інвестицій», діяльність якої спрямована на забезпечення взаємодії інвесторів з державними органами та органами місцевого самоврядування. – Усунення бар'єру для українського експорту товарів подвійного використання на внутрішній ринок ЄС завдяки застосуванню єдиного нормативного поля у сфері експортного контролю. – Створення державної установи «Офіс з просування експорту України», діяльність якої спрямована на забезпечення підтримки експорту за такими напрямками: інформування експортерів, послуги для експортерів, освітні програми для експортерів, пропозиції щодо бізнес-можливостей, створення та функціонування експортного веб-порталу, просування українських брендів

Джерело: складено авторами на основі [2; 3]

Головні завдання для створення умов щодо виходу економіки з тіньової залежності: створення служби фінансових розслідувань – абсолютно новий держорган, який може в повній мірі замінити податкову міліцію. Нова служба зменшить адміністративний тиск серед підприємців; боротьба з виводом капіталів до «офшорів»; реформа митниці, яка може зменшити, а в кінцевому результаті і викоринити контрабандні потоки, а також дати можливість підприємцям працювати в Україні на перспективу легально; інституційна реформа ДФС та податкова реформа, які можуть створити зручне інвестиційне середовище. Сукупність основних інструментів державного регулювання офіційної економіки, які можуть сприяти зменшенню тіньової економіки, в тому числі за рахунок децентралізації, викладені у роботі [4, с. 16].

Отже, можна стверджувати, що, існуючі на сьогодні методи для оцінки масштабів тіньового сектору, дозволяють визначити потенціал росту національної економіки за рахунок його зменшення. Запропоновані головні завдання щодо зменшення тіньової економічної залежності: створення служби фінансових розслідувань, боротьба з

виводом капіталів до «офшорів», реформа митниці тощо. Таким чином, ми припускаємо, що масштабне дослідження тіньового сектору національної економіки і створення чітких стратегічних цілей детінізації принесе важливу користь для української економіки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Мандибура В. О. Тіньова економіка України та напрями законодавчої стратегії її обмеження: наук. вид. / В. Мандибура. – К.: Парламентське вид-во, 1998. – 136 с.
2. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (2017) / «Тенденції тіньової економіки» [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ : – Режим доступу: www.me.kmu.gov.ua.
3. Правові засоби детінізації економіки / В. Тацій // Вісн. НАН України. – 2001. – № 4. – С. 15-19.
4. Касич А.О. Зміст та завдання державної інноваційно-інвестиційної політики України / Касич А.О. // Схід. – 2005. – № 6 (72).

Ратошнюк Т.М.

провідний науковий співробітник

Інституту сільського господарства Полісся

Національної академії аграрних наук України

Мартинюк М.А.

доцент,

Житомирський національний агроекологічний університет

м. Житомир, Україна

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ АГРАРНОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ

Розвиток інвестування в аграрній сфері АПК України характеризується зростанням потреб в інвестиціях і зменшенням можливості їх забезпечення. Без створення умов заінтересованості сільськогосподарських підприємств, зовнішніх інвесторів у розширенні обсягів вкладень в аграрний сектор неможливо вирішити завдання техніко-технологічного оновлення галузі, збільшення обсягів виробництва продукції, підвищення ефективності господарювання, зростання зайнятості сільського населення та на цій основі – поліпшення соціальної ситуації на селі [1].

Стійкий розвиток галузей агропромислового комплексу потребує інвестиційної активності в наданні підприємствам необхідних грошових і матеріальних ресурсів [3]. Саме від стану й ефективності інвестиційної діяльності в аграрній сфері залежить створення розвинутої економічної системи в АПК і, відповідно, підвищення рівня життя сільського населення [5].

Державне регулювання інвестиційної діяльності в АПК здійснюється з метою реалізації економічної, науково-технічної і соціальної політики сільських територій. Загальну схему важелів державного регулювання умов інвестиційної діяльності в аграрному секторі представлено на рисунку [4].

Роль держави у заохоченні інвестування АПК полягає як у створенні загального сприятливого інвестиційного клімату в країні (через стабілізацію всіх сфер економічної діяльності), так і в реалізації системи конкретних заходів щодо стимулювання припливу капіталу (пошук потенційних інвесторів, розробка інвестиційних проектів для всіх регіональних рівнів АПК, удосконалення податкової і митної політики тощо).